

Wie zich langs de Spoorwegstraat zuidwaarts begeeft, bemerkt, links, net voor de nieuwe brug van de omvoerweg, een stukje verlaten spoorwegbedding. Iets verderop, ver verwijderd van de huidige spoorlijnen, staat een woning die ondanks de verbouwingen haar NMBS-origine niet kan loochenen.

De conclusie die zich opdringt, is juist: hier werd het tracé van de spoorlijn Gent-Adinkerke verlegd.

Het wanneer en het waarom verneemt U in de volgende bladzijden, waarvoor Luc Haeghebaert "De Torhoutenaar" van 22/08/1936 opdiepte.

Heemkundige kring Karel Van de Poele

“... Het was de trein. In de duisternis kon men het zwart, hijgend beestje niet ontwaren, maar in de trillende flikkering van het, als door een storm gezweept, bliksemsnel vergrootend licht, kreeg men dadelijk de indruk dat de trein met een ongewone schrikwekkende snelheid aangevlogen kwam. De sidderende rails gierden letterlijk onder het naderend morren van de wielen; de grond dreunde, het licht werd als een sprankelende brandtoorts, als een laaiende vuurbaak, met rechts en links uitslaande stoomen vlammenflarden, en plotseling was 't als een nachtmerrie-verschijning in een aardbeving; een rood-en-zwarte, donderend neerploffende massa, een plettering van metaal, een splintering van hout, een brijzelen van glas, en, dwars door alles heen, het doodsgegil van mensenstemmen ...”

Uit “Van Arme Menschen” door Cyriel BUYSSE.

Heemkundige kring Karel Van de Poele

60 jaar geleden ontspoorde de sneltrein Antwerpen - Adinkerke te Lichtervelde

Luc Haeghebaert

Dit jaar is het precies 60 jaar geleden dat de reizigerstrein Antwerpen-Adinkerke ontspoorde te Lichtervelde. Bij dit ongeval, dat plaats had op dinsdag 18 augustus 1936, kwamen twee mensen om het leven: de stoker en een passagier. Daarenboven waren er een dertigtal gekwetsten. Als gevolg van dit treinongeval werd het spoor naar Gent herlegd met een minder scherpe bocht. Tot voor kort was de oude bedding nog duidelijk te zien o.a. aan de Gitsevoetweg. Dit spoorwegongeval was ongetwijfeld het grootste dat ooit in Lichtervelde plaats had. Nevenstaand kaartje toont het tracé van de "oude route". Het ongeval moet gebeurd zijn in de vrij scherpe bocht waar de lijn Gent-Adinkerke aansluit op deze van Brugge naar Kortrijk. Langs de spoorlijn Brugge Kortrijk waren toevallig lijnleggers bezig op de telegraafpalen. Deze zagen de trein overhellen en konden nog net de barreelwachtster toeroepen zich in veiligheid te brengen.

Het oude spoorwegtracé kan op deze actuele kaart van geopunt.be nog goed herkend worden aan de hand van de perceelsgrenzen. Het barreelwachtshuisje, van waaruit vrouw Lagae een drietal overwegen kon bedienen, stond iets zuidelijk van de oude aansluiting van de lijn Gent - Adinkerke op de lijn Brugge - Kortrijk.

Hieronder volgt het relaas van het ongeval zoals het verscheen in "De Torhoutenaar" van 22/08/1936.

SNELTREIN ONTSPOORD TE LICHTERVELDE

TWEE DODEN TALRIJKE GEKWETSTEN

De sneltrein Antwerpen-Adinkerke, die Dinsdag morgen de Middenstatie te Antwerpen te 7.43 uur verliet, is op een 300-tal meters van de statie van Lichtervelde, ontriggeld.

Het ongeval gebeurde in de bocht der spoorlijn, op enkele tientallen meters der plaats waar de lijnen van Gent en Kortrijk-Brugge samenlopen. De locomotief sprong uit de riggels, reed verder op den ballast, en sleurde de rijtuigen mede van de sporen. De locomotief toen ze de spoorlijn van Kortrijk bereikte, klonk om, evenals de tender; het tweede rijtuig beukte de kabien der baareelwachtster omver en ontredde een telegraafpaal.

Vrouw Lagae, de kabienwachtster, stond in de kabien toen ze de trein zag ontsporen. Ze sprong buiten en had zich pas enkele stappen verwijderd toen de tweede wagon met vreselijk geweld op de kabien beukte en deze totaal deed instorten. De vrouw was aan een gewisse dood ontsnapt.

Paniek onder de reizigers

Door de hevige schok werden de reizigers dooreengeslingerd. Alwie ongedeerd was, sprong buiten de wagons. Een groot getal hunner door een begrijpelijke grote ontroering aangedaan vluchtten de velden in. Anderen voegden zich aanstonds bij het treinpersoneel om de eerste reddingswerken aan te vatten. Sommige reizigers werden met het hoofd tegen de wanden geslagen en werden gekwetst door glasscherven. Gekerm en geschreeuw steeg op uit vele compartimenten.

Dadelijk was het personeel der statie van Lichtervelde ter plaatse. Aanstonds werden verschillende geneesheren opgebeld.

De stoker levend verkoold

De stoker van de locomotief, zekere Jan Ceuterick, 35 jaar oud, ongehuwd, wonende te Antwerpen, werd dood aangetroffen op den ballast. De ongelukkige was afzichtelijk verbrand door de gloeiende kolen en het kokende water.

De machinist ongedeerd

De machinist had zich aan het machien kunnen vastklampen en kwam ongedeerd er van af.

De gekwetsten

Een dertigtal reizigers werden min of meer gekwetst. Slechter was het gesteld met een ouderling, zekere Petrus Hendryckx, 79 jaar, woonachtig te Deurne, die naar zee reisde met zijn zoon. De ongelukkige die juist door het venster keek van de wagon die het kabien ombeukte, had een schedelbreuk opgelopen en werd na een eerste verband onmiddellijk naar de kliniek van Roeselare overgebracht. De arme ouderling is er enkele uren nadien overleden.

200 kinderen ongedeerd

Te Gent hadden een 200-tal kinderen plaats genomen in den sneltrein. Zij waren op weg naar de kust en hadden plaats genomen in de twee laatste rijtuigen. Geen enkel kind werd gekwetst.

Het verkeer onderbroken

De locomotief en de tender waren erg beschadigd, lagen op den flank, en versperden de lijn van Kortrijk. Het verkeer werd voortgezet langs beide zijden waar de reizigers van de eene trein naar de andere moesten overstappen.

De opruimingswerken

De sporen der lijn Gent-Adinkerke waren gans verwrongen en op sommige plaatsen twee à drie meters verschoven. Ook alle telegraaf- en telefoonverbindingen waren onderbroken. Weldra bevonden zich de nodige ploegen ter plaats om de verbindingen te herstellen en de belemmerde sporen op te ruimen. 's Namiddags kwam een

hulptrein ter plaats met oa. eene groote kraan van 65 ton om de locomotief en rijtuigen op te lichten.

De stoffelijke schade

De stoffelijke schade is zeer groot. De locomotief en de tender liggen volledig op de linkerflank. De wanden van de tender zijn afgerukt of verwrongen en hebben den ballast over een vrij groote afstand als doorploegd. Verder heeft de tender zijn wielen verloren, die op het spoor liggen midden ander verwrongen ijzer.

Het voorste gedeelte van den eersten wagen is ingedrukt door de buffers van den tender.

De tweede wagen, uit de sporen gesprongen als al de andere, is het zwaarst beschadigd, daar het deze is die de kabien van de barreelwachtster vernielde. De linkerkant is afgerukt, vol bulten en met rode kladden bedekt door de aanraking met de stenen. De ruiten langs die kant zijn zonder uitzondering verbrijzeld, terwijl deze aan de tegenovergestelde kant niet de minste schade hebben gelden.

Wat de hoofdtreinwachter vertelt

M. Alfons Ramaeckers, hoofd treinwachter, die zich in den goederenwagen bevond, die onmiddellijk op de tender volgde, en als bij wonder, zelfs geen schrammetje opliep, vertelde wat volgt over het ongeval:

“Het ongeval geschiedde met verbazende verrassing, na enkele seconden was alles geëindigd. Ik voelde een vreeselijke schok en snelde onmiddellijk de sporen op. Ik bemerkte de machinist die ongedeerd was en zich zoo goed als het ging aan de boorden van de omgeklonken machine had vastgeklemd.

We zochten gezamenlijk den stoker op. Deze lag op den ballast, bijna volledig bedekt met kolen en verhakkeld ijzer. De ongelukkige die niet op slag werd gedood, stierf tengevolgde van de ontsnappende doom, die hem vreselijk verbrandde.”

De treinwachter, M. Pieter Boeckx, bevond zich in het eerste rijtuig. Ook hij bleef ongedeerd.

Zoohaast hij op het spoor sprong, zag hij een grijsaard die met het lichaam half uit het portel hing. Deze reiziger droeg een gapende wonde aan het hoofd en zou enkele uren later in de H. Hart-kliniek te Roeselare sterven.

Het Parket ter plaatse

Dinsdagnamiddag kwam het parket alsook het hoger bestuur der spoorwegen ter plaats om de nodige vaststellingen te doen.

De volkstoeloop

Het nieuws der ramp verspreidde zich bliksemsnel. Men sprak van vele doden en gekwetsten zodat weldra een grote menigte op de plaats der ramp toestroomde. Gezien de grote volkstoeloop werd onmiddellijk een ordedienst ingericht door den heer politiecommissaris van Lichtervelde en de gendarmen van Torhout.

Het Parket nogmaals ter plaatse

Woensdag morgen stapte het parket van Brugge wederom ter plaatse af, ten einde het onderzoek voort te zetten.

De machinist Karel Floren, van Borgerhout, moest zich steeds ter beschikking houden van het gerecht. Men heeft tot nu toe de registreerrol van de snelheid niet teruggevonden.

De machinist aangehouden

Het onderzoek van de bijzondere techniekers van het parket, kwam tot het besluit dat het ongeluk zou te wijten zijn aan overdreven snelheid.

De machinist, daarover ondervraagd, loochent de telok te hebben vernield. Ingevolgde artikel 422 van het strafwetboek, inzake spoorwongevallen die de dood hebben veroorzaakt door onvoorzichtigheid, werd dan de machinist onder aanhoudingsmandaat gesteld. Hij is naar Brugge overgebracht. De machinist houdt staande dat hij slechts aan 60 km bolde, wat toegelaten was.

Wanneer hij uit Gent vertrok had de trein 6 minuten vertraging en te Lichtervelde had hij reeds 3 minuten ingehaald.

De machinist zal nu verder onderhoord worden in verband met het verdwijnen of vernielen van de telok.

De machinist, die sedert jaren op de lijn Antwerpen-Adinkerke dienst deed en lang met zijn gedode makker samenwerkte, is ten zeerste onder den indruk van het gebeurde. Het ongeluk is zo snel gegaan. Het was alsof overal de grond begaf, alvorens de locomotief kantelde.

Woensdagnamiddag stonden op de plaats van het spoorwegongeluk te Lichtervelde nog twee wagons naast de sporen, diep in de grond gedrongen.

De locomotief, de tender en de andere beschadigde wagons werden nog dinsdagavond weggesleept en op een zijspoor van het station te Lichtervelde geplaatst.

De verongelukte stoker

Het stoffelijk overschot van de ongelukkige verkoolde stoker Jan Keuterick was naar het godshuis overgebracht. De arme jongen, ongehuwd en ouderloos, woonde in bij zijne gehuwde zuster en deze kwam woensdag ter plaatse met enige familieleden. Het lijk zal naar Antwerpen vervoerd worden, alwaar de ter aardebestelling zal geschieden.

Op de voorgrond de gekantelde locomotief, op de achtergrond het tweede rijtuig dat het barreelwachtershuisje en een telegraafpaal ramde.

Algemeen zicht van de ravage; foto genomen vanop het spoor Kortrijk - Brugge, richting station Lichtervelde. Bemerkt de talrijk opgekomen ramptoeristen-avant-la-lettre.

Het parket stapte ter plaatse af ...

Twee kranen plaatsen de eerste wagon terug op de sporen.